

**ข้อชี้แจงต่อกรณีการประกาศผลคะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการ
ดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA)
ประจำปีงบประมาณ 2562**

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้เข้าร่วมรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) มาโดยต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้รับผลคะแนนการประเมินโดยรวม 81.52 คะแนน (จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน) ซึ่งถือว่าเป็นผลการประเมินระดับ B (75.00 – 84.99 คะแนน) แต่กรณีที่น่าไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์ได้แก่ การนำเอาข้อสรุปจากรายงานผลการประเมินของสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ได้ระบุว่า กลุ่มหน่วยงานภาครัฐที่ได้คะแนนไม่ถึง 85 คะแนน (ซึ่งรวมถึงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) นั้นถือว่าเป็น “ไม่ผ่าน” และนำไปสู่การตีความว่าหน่วยงานที่คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ดังกล่าวนี้มีความบกพร่องในการดำเนินงานให้เกิดคุณธรรมและความโปร่งใส

การใช้ผลคะแนนเพื่อการตีความข้างต้นนับเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนและสร้างความเสียหายต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อยู่มาก จึงขอชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และการรายงานผลการประเมิน ITA ดังนี้

ประการที่หนึ่ง หลักเกณฑ์และองค์ประกอบของคะแนนการประเมิน ตัวชี้วัด ITA มีการดำเนินการประเมินใน 3 ส่วนดังต่อไปนี้

- 1) แบบตรวจการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment: OIT) เน้นประเมินระดับการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะในชุดข้อมูลที่กำหนดไว้ ซึ่งประเมินโดยพิจารณาจากข้อมูลที่มีการเผยแพร่บน Website ของมหาวิทยาลัย มีค่าน้ำหนักคะแนน 40 คะแนน โดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ **36.25 คะแนน (หรือร้อยละ 90.625)**
- 2) แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (Internal Integrity and Transparency Assessment: IIT) เน้นประเมินระดับการรับรู้ของบุคลากรภายในที่มีต่อการดำเนินงานของหน่วยงานในมิติต่าง ๆ มีความน้ำหนักคะแนน 30 คะแนน โดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ **23.074 คะแนน (หรือร้อยละ 76.91)**
- 3) แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (External Integrity and Transparency Assessment: EIT) เน้นประเมินระดับการรับรู้ต่อการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยจากผู้รับบริการและบุคคลภายนอก อาทิ นักศึกษา คู่สัญญา และผู้รับบริการต่าง ๆ จากมหาวิทยาลัย มีค่าน้ำหนักคะแนน 30 คะแนน โดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ **22.196 คะแนน (หรือร้อยละ 73.986)**

ประการที่สอง ลักษณะและเป้าประสงค์ของเครื่องมือ ITA หากพิจารณาจากหลักเกณฑ์และองค์ประกอบของการประเมินข้างต้น ตัวชี้วัด ITA จึงคล้ายคลึงกับเครื่องมือเพื่อการประกันคุณภาพการบริหาร

จัดการอื่น ๆ ซึ่งมีเป้าประสงค์มุ่งเน้นกระตุ้นให้เกิด “การปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง” (continuous improvement) ดังนี้

- 1) คะแนนในส่วนของ OIT (40 คะแนน) จะพิจารณาจากหลักฐานที่สะท้อนว่าหน่วยงานมีระบบกลไก และรูปแบบการดำเนินงานตามเกณฑ์ที่กำหนดครบถ้วนหรือไม่ รวมถึงได้มีการเผยแพร่ต่อสาธารณะให้เข้าถึงได้ง่ายหรือไม่อย่างไร
- 2) คะแนนในส่วนของ IIT (30 คะแนน) และ EIT (30 คะแนน) จะพิจารณาจากการตอบแบบสอบถามเพื่อวัด “ระดับการรับรู้” (perception) ของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยต่อการดำเนินงานในมิติต่าง ๆ

ประการที่สาม การวิเคราะห์และตีความผลค่าคะแนน จากที่กล่าวมาทั้งหมด ผลคะแนนที่เกิดขึ้นจากรอบการประเมินหนึ่ง ๆ จึงพึงวิเคราะห์ ตีความ และใช้ประโยชน์ดังนี้

- 1) **ตัวชี้วัด ITA มิใช่เครื่องมือที่สามารถใช้วัดระดับ “ความมี” หรือ “ไม่มี” คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานได้** เนื่องจากองค์ประกอบของการประเมินจะพิจารณาการนำเสนอหลักฐานและเอกสารประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการในมิติต่าง ๆ ซึ่งมีค่าน้ำหนัก 40 คะแนน ขณะที่คะแนนส่วนใหญ่หรือ 60 คะแนนนั้นจะมาจากข้อความเห็นหรือการรับรู้จากกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
- 2) **ระดับค่าคะแนนการประเมินของแต่ละหน่วยงาน ไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบหรือเทียบเคียงกันได้** เนื่องจากการได้รับผลค่าคะแนนสูงหรือต่ำนั้นจะมีค่าความแปรปรวนไปตามธรรมชาติและลักษณะภารกิจในการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงาน โดยในส่วนของคะแนน OIT ก็จะมีขึ้นอยู่ความสามารถในการจัดเก็บและนำเสนอหลักฐานการดำเนินงานตามเกณฑ์ที่กำหนด ขณะที่ค่าคะแนนในส่วนของ IIT และ EIT จะแปรผันไปตามข้อความเห็นหรือการรับรู้ของกลุ่มบุคคล ดังนั้นการที่หน่วยงานหนึ่งได้คะแนนสูงหรือต่ำกว่าอีกหน่วยงานหนึ่ง จึงไม่สามารถนำมาใช้เปรียบเทียบกันได้
- 3) **คุณค่าของตัวชี้วัด ITA อยู่ที่การมุ่งเน้นปรับปรุงตนเอง** เนื่องจากหลักเกณฑ์ปลีกย่อยต่าง ๆ จะมีประโยชน์ต่อการสอบทานและทบทวนตนเองว่าหน่วยงานมีกรอบการดำเนินงานที่เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร คล้ายคลึงการทำงานของระบบตรวจสอบภายในเพื่อแสวงหาจุดอ่อนและความเสี่ยงในการดำเนินงานเพื่อเป็นข้อมูลป้อนกลับให้ฝ่ายบริหารได้ปรับปรุงให้เกิดความรอบคอบรัดกุมต่อไป

ประการที่สี่ ข้อชี้แจงต่อผลคะแนน ITA ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ต่อกรณีที่เกิดขึ้นจากการวิพากษ์วิจารณ์ผลค่าคะแนนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงมีข้อชี้แจงดังนี้

- 1) ผลคะแนนจากรอบการประเมินในปี พ.ศ. 2562 นั้น ถือว่ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้คะแนนในส่วนของ OIT (ค่าน้ำหนัก 40 คะแนน) ค่อนข้างสูงคือ 36.25 คะแนน (หรือคิดเป็นร้อยละ 90.625) แต่การที่ได้คะแนนภาพรวมอยู่ในกลุ่มระดับ B ที่ 81.52 คะแนนนั้น เกิดจากการค่า

คะแนนจากระดับการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในและภายนอก (ค่าน้ำหนักรวม 60 คะแนน) ที่ได้ 23.074 คะแนน (ร้อยละ 76.91) และ 22.196 (ร้อยละ 73.986) ตามลำดับ

- 2) หากพิจารณาว่าเป้าประสงค์สำคัญของ ITA คือการปรับปรุงตนเองโดยต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ได้รับผลการประเมินในแต่ละรอบปีที่สูงขึ้นตามลำดับ กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2560 ได้ 73.21 คะแนน ในปี พ.ศ. 2561 ได้ 74.30 คะแนน และในปี พ.ศ. 2562 ได้ 81.52 คะแนน

ประการสุดท้าย ข้อชี้แจงต่อการประกาศผลคะแนนของสำนักงาน ป.ป.ช. จากการประกาศผลคะแนนในรอบปี พ.ศ. 2562 ซึ่งมีการจัดอันดับคะแนนของหน่วยงานที่เข้ารับการประเมิน รวมถึงมีถ้อยคำในรายการที่ระบุว่า หน่วยงานที่ได้คะแนนตั้งแต่ 85 คะแนนขึ้นไปถือว่า “ผ่าน” ขณะที่หน่วยงานที่ได้คะแนนไม่ถึง 85 คะแนนถือว่า “ไม่ผ่าน” นั้น มีข้อชี้แจงดังนี้

- 1) เกณฑ์คะแนน ITA ที่กำหนดไว้ที่ 85 คะแนนนั้น มีที่มาจาก “ค่าเป้าหมาย” ในแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561 – 2580) ที่จะต้องผลักดันให้หน่วยงานที่เข้ารับการประเมินจำนวนร้อยละ 80 ของหน่วยงานทั้งหมดได้ผลคะแนนที่ 85 คะแนนขึ้นไป
- 2) กรณีปัญหาเกิดจากการนำเอาค่า 85 คะแนนดังกล่าวมาระบุในรายงานสรุปผลการประเมินว่า “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน” โดยที่ทางสำนักงาน ป.ป.ช. มิได้มีการชี้แจงล่วงหน้าตั้งแต่ต้นรอบการประเมิน อีกทั้งการใช้ถ้อยคำดังกล่าวในรายงานก็ได้มีการอธิบายความเพิ่มเติมว่าการผ่านหรือไม่ผ่านนั้นใช้หลักเกณฑ์ใดตีความ และหน่วยงานที่ไม่ผ่านจะได้รับผลกระทบเช่นไร อย่างไร
- 3) โดยเหตุที่ค่าคะแนนภายใต้ตัวชี้วัด ITA จะมุ่งเน้นการปรับปรุงตนเองและไม่พียงนำมาจัดลำดับเปรียบเทียบระหว่างหน่วยงาน แต่การจัดทำรายงานสรุปผลอาจทำให้เกิดการเปรียบเทียบผลคะแนนและนำไปสู่การตีความที่ผิดพลาดโดยอาจมองว่าหน่วยงานที่ได้คะแนนสูงย่อมมีระดับการดำเนินงานที่มีคุณธรรมและความโปร่งใสมากกว่าหน่วยงานที่ได้คะแนนน้อย

กล่าวโดยสรุป ในการเข้าร่วมรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้รับคะแนนผลการประเมินที่ดีจากแบบตรวจการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT) ที่มหาวิทยาลัยสามารถดำเนินการเตรียมข้อมูลเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชน (ร้อยละ 90.625) โดยมีค่าคะแนน 40 คะแนน แต่ได้รับคะแนนผลการประเมินที่ไม่ดีเท่าที่ควรจากแบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (IIT) (ร้อยละ 76.91) และแบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (EIT) (ร้อยละ 73.986) ที่มีค่าคะแนนรวมกัน 60 คะแนน ซึ่งวัดจาก “ความเห็น” ของผู้มีส่วนได้เสียภายในและผู้มีส่วนได้เสียภายนอกของมหาวิทยาลัย ซึ่งไม่สามารถควบคุมหรือเตรียมการใด ๆ ได้ โดยผู้มีส่วนได้เสียภายในหรือผู้มีส่วนได้เสียภายนอกอาจยังเห็นว่าตนเองยังไม่พอใจระบบการปฏิบัติงานหรือมาตรฐานการให้บริการของมหาวิทยาลัย จึงได้รับคะแนนในส่วนนี้ไม่เต็ม ซึ่งทางมหาวิทยาลัยจะได้ดำเนินการปรับปรุงและสร้างความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประเมินให้มากขึ้น เพื่อยกระดับผลการประเมินให้ดีขึ้นในรอบปีงบประมาณต่อ ๆ ไป